



*Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi/JRES, 4(1), 114-126, 2017*

## OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMENLİK TUTUMLARI VE SINIF YÖNETİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

### AN INVESTIGATION INTO THE RELATIONSHIP BETWEEN PRESCHOOL TEACHERS' TEACHER ATTITUDES AND THEIR CLASSROOM MANAGERMENTS

Gülden UYANIK BALAT<sup>1</sup>, Hülya BİLGİN<sup>2</sup> ve Fatma Özge ÜNSAL<sup>3</sup>

<sup>1</sup> Marmara Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü. İstanbul, Türkiye, e-posta: [gbalat@marmara.edu.tr](mailto:gbalat@marmara.edu.tr),

<sup>2</sup> Marmara Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü. İstanbul, Türkiye, e-posta: [bilginhulya@yahoo.com](mailto:bilginhulya@yahoo.com),

<sup>3</sup> Marmara Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü. İstanbul, Türkiye, e-posta: [ozge.unsal@gmail.com](mailto:ozge.unsal@gmail.com)

*Gönderim Tarihi: 17.05.2017 Düzeltme Tarihi: 16.06.2017 Kabul Tarihi: 16.06.2017*

#### Öz

Sınıf yönetimi, öğretici ve öğrenci arasında etkili bir eşgüdüm gerçekleştirilerek öğrenmeye elverişli bir ortam ve düzenin sağlanması ve sürdürülmesi olarak ele alınmaktadır. Sınıf yönetimindeki en önemli değişkenlerden biri öğretmen olmasından dolayı Eğitim Bilimlerinde yapılan çeşitli çalışmalar, öğretmenlerin çeşitli özelliklerinin, çocuğun kişilik gelişimini olumlu ya da olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Öğretmenlerin, öğretmenlik tutumlarının öğrenme ortamını etkileyeceği ve aynı zamanda öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin becerilerinde de etkili olabileceği düşüncesinden hareketle bu çalışmanın amacı; okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik tutumları ile sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi oluşturmaktadır. Çalışmada, sınıf yönetimi becerilerini ölçebilmek amacı ile Uyanık Balat ve arkadaşları (2012) tarafından geliştirilen, “Sınıf Yönetimi Ölçeği” ve öğretmenlerin tutumlarını belirlemek üzere Bilgin (1996) tarafından geliştirilen “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Tutumları Ölçeği” kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin demokratik tutumlarının sınıf yönetimi becerileri üzerine olumlu ancak boş vermiş tutumun ise sınıf yönetimi becerileri üzerine olumsuz etkisi olduğu görülmektedir.

*Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, öğretmen tutumu, okul öncesi*

#### Abstract

Classroom management is conducted by providing and maintaining an environment and a system suitable for learning by creating effective coordination between the teacher and student. As the teacher is one of the most important variables in classroom management, various studies in Educational Sciences show that various characteristics of teachers influence children's personality development in positive or negative directions. Considering that teachers' attitudes towards teaching will affect the learning environment and their ability to manage classroom at the same time, the present study aims to investigate preschool teachers' teacher attitudes and their classroom

**Atf için Künye Bilgisi:** Uyanık Balat, G., Bilgin H. & Ünsal, F.Ö. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik tutumları ve sınıf yönetimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *JRES, 4(1), 114-126.*

management skills. In this study, " The Classroom Management Scale" developed by Uyanık Balat and colleagues (2012) to measure teachers' classroom management skills, and "Teacher Attitudes Scale of Preschool Teachers", which was developed by Bilgin (1996) to measure teachers' attitudes were used. The results of the study indicate that the democratic attitudes of the pre-school teachers have a positive effect on their classroom management skills while a neglecting attitude of teachers has negative effects on their classroom management skills.

*Keywords: Classroom management, teacher attitudes, pre-school teachers*

---

## Giriş

Öğrenme doğumla başlar ve yaşam boyu sürecek öğrenmenin temeli ilk altı yılda atılır. Okul öncesi eğitime başlama zamanına kadar çocuğun gelişiminde ve eğitiminde en önemli faktör ailesi (Çakmak, 2010; Lindberg ve Oğuz, 2016; Özel, Konca ve Çağdaş, 2016; Vural ve Kocabaş, 2016) iken okul öncesi dönemde ise öğretmenler çocuğun yaşamında önemli bir etken olarak yer almaya başlarlar (Gürkan, 2009). Çocuk, temel bilgi ve becerilerini okul öncesi dönemde kazanır. Okul öncesi dönemden itibaren eğitimin gerçekleştirildiği sınıf, öğrencilerle karşı karşıya, eğitim öğretim yaşantılarının gerçekleştiği yaşam alanıdır (Burden, 2016). "Eğitimin hedefi olan öğrenci davranışının oluşması burada başlar ve eğitim için gerekli olan öğrenci, öğretmen, program ve kaynaklar sınıfın içerisinde. Bu nedenle eğitim yönetiminin kalitesi büyük ölçüde sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır. Sınıf yönetimi; eğitim programı ve planı, öğretim yöntemi, eğitim etkinliği, teknoloji, zaman mekan, öğretici ve öğrenci arasında etkili bir eşgüdüm gerçekleştirilerek öğrenmeye elverişli bir ortam ve düzenin sağlanması ve sürdürülmesi olarak tanımlanabilir (Başar, 1999; Aydın, 2000; Küçükahmet, 2000; Gündüz ve Can, 2013). Bir başka bakış açısıyla, sınıf yönetimi; sınıfta uygun bir öğrenme ortamının oluşturulmasını, fiziki düzeni, öğretim akışını ve zamanın yönetimini belirli kurallar çerçevesinde düzenlenmek ve motivasyonu sağlanmaktadır (Karip, 2002)

Sınıf yönetimini etkileyen en önemli unsurlardan biri öğretmendir (Başar, 2008; Küçükahmet, 2010; Çelik, 2013; Demirdağ, 2016) ve öğretmenin mesleğine karşı olumlu bir tutum sergilemesi, mesleğini severek yapması, çocuğun eğitiminde önemlidir. Okul öncesi öğretmenin çocuğun ilk öğretmeni olmasının yanında çocuğun gelecek yaşamını etkileyen insanlar arasında ilk sıralarda yer alması, çocuğun eğitimindeki önemini daha da arttırmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleğe karşı tutumları öğretmenlik mesleğini severek yapmaları açısından önemlidir (Kızıldaş, Halimatov, Sarıtaş, 2012; Üstün, Erkan ve Akman, 2004).

Eğitim Bilimlerinde yapılan çeşitli çalışmalar, öğretmenlerin çeşitli özelliklerinin, çocuğun kişilik gelişimini olumlu ya da olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Öğretmenin düşünsel tutumu, duygusal tepkileri, çeşitli alışkanlıkları öğrenciyi etkilemektedir

(Gözütok,1995; Taman, 2006). Örneğın demokratik bir sınıf ortamının varlığı, ğrenci başarılarını etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu kadar, öğrencilerde demokratik tutum ve davranışların geliştirilmesinde de önemli bir faktördür (Büyükkaragöz ve ivi, 1999; Taman, 2006). Bir başka deyişle öğretmenin kişilik özellikleri, çocuklara yaklaşımı, mesleki deneyimi, ğretim stili ve aldığı eğitimler sınıf yönetimi, dolayısıyla çocukların davranışlarını olumlu veya olumsuz etkileyebilir (Taş, 2005). Bu bilgilerin ışığında; okul öncesi ğretmenlerinin, öğretmenlik tutumlarının öğrenme ortamını ve sınıf yönetimine ilişkin becerilerini etkileyebileceği birlikte dşnldğinde bu çalışmanın amacını; okul öncesi ğretmenlerinin öğretmenlik tutumları ile sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi oluşturmaktadır.

## Yöntem

### Evren ve rneklem

Nicel araştırım yaklaşımıyla tasarlanan araştırmada betimsel yöntem ve tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubu 2014-2015 eğitim ve ğretim yılında İstanbul ili Anadolu yakasında Kadıköy, Ataşehir, Ümraniye, Maltepe, Üsküdar, ve Avrupa yakasında Kağıthane, Avcılar, Bahçeşehir, Bahçelievler, Beşiktaş, Bakırköy ilçelerinde yer alan ve basit rastgele örneklem yöntemiyle seçilen %37,5'i (87) zel, %62,5'u (145) devlet okulda görev yapmakta olan 232 okul öncesi ğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1.

### *Çalışmaya Katılan ğretmenlerin Demografik zelliklerine İlişkin Yüzde ve Frekans Dağılımları*

Cinsiyet	f	%
Kadın	217	93,5
Erkek	15	6,5
Toplam	232	100,0
Yaş		
25 ve altı	79	34,1
26-30	82	35,3
31-35	41	17,7
36 ve st	30	12,9
Toplam	232	100,0
Medeni Durum		
Evli	114	49,1
Bekar	118	50,9
Toplam	232	100,0
ocuk Sayısı		
Yok	163	70,3
Var	69	29,7
Toplam	232	100,0

Öğrenim Durumu		
Meslek Lisesi	41	17,7
Ön Lisans	34	14,7
Lisans	140	60,3
Lisansüstü	17	7,3
Toplam	232	100,0
Meslek Yılı		
0-5 yıl	125	53,9
6-10 yıl	61	26,3
11 yıl ve üstü	46	19,8
Toplam	232	100,0
Çalışılan Okul Türü		
Özel	87	37,5
Devlet	145	62,5
Toplam	232	100,0
Çalışılan Kurum Türü		
Bağımsız Anaokulu	77	33,2
İlköğretim Anasınıfı	74	31,9
Özel Kreş/ Anaokulu	81	34,9
Toplam	232	100,0
Çalışılan Yaş Grubu		
4 yaş ve altı	75	32,3
5 yaş	98	42,2
Karma	59	25,4
Toplam	232	100,0
Sınıftaki Öğrenci Sayısı		
15 ve altı	87	37,5
16-20	108	46,6
21 ve üstü	37	15,9
Toplam	232	100,0
Sınıfta Başka Bir Eğitimcinin Bulunması Durumu		
Var	98	42,2
Yok	134	57,8
Toplam	232	100,0
Günlük Eğitim Süresi		
Yarım Gün	116	45,6
Tam Gün	117	50,4
Toplam	232	100,0
Okulun Sosyo Kültürel Durumu		
Alt	20	8,6
Orta	139	59,9
Üst	73	31,5
Toplam	232	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere çalışmaya katılan öğretmenlerin %93,5’i (217) kadın, %6,5’u (15) erkek, %34,1’i (79) 25 yaş ve altında, %35,3’ü (82) 26 ve 30 yaş arasında, %17,7’si (41) 31 ve 35 yaş arasında, %12,9’u (30) 36 yaş ve üstündedir. Öğretmenlerin medeni durumlarına bakıldığında; %49,1’i (114) evli, %50,9’u (118) bekarıdır. Öğretmenlerin %29,7’sini (69) çocuğu varken, %70,3’ünün (163) çocuğu yoktur. Öğrenim durumları incelendiğinde

%17,7'sinin (41) meslek lisesi, %14,7'sinin (34) n lisans, %60,3'ünün (140) lisans, %53,9'unun (%7,3) lisansstdr. Mesleki deneyim süreleri incelendiğinde; 0-5 yıl arası %53,9 (125), 6-10 yıl arası %26,3 (61), 11-15 yıl arası %19,8 (46)dir. Bu okulların %45,6'sı (116) tam gün, %50,4' (117) yarım gün eğitim yapmaktadır. Öğretmenler çalıştıkları okulların, %8,6'sinin (20) alt, %59,9'unun (139) orta, %31,5'inin (73) st sosyo kültürel düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin %33,2'si (77) bağımsız anaokulu, %31,9'u (74) ilköğretim anasınıfı, %34,9'unun (81) zel kreş ya da anaokulunda görev yapmaktadır. Çalıştıkları yaş gruplarına bakıldığında 3 yaş ve altı yaş grubuyla çalışan ğretmen oranı %32,3 (75), 4 yaş %42,2 (98), 5 yaş %25,4 (59)tür. Sınıftaki ğrenci sayıları 0-15 ocuk arası %37,5 (87), 16-20 ocuk arası %46,6 (108), 21 ve üzeri ocuk sayısı %15,9 (37)dir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin %42,2'si (98) sınıflarında kendilerinden başka bir eğitimcinin daha var olduğunu, %57,8'i (134) olmadığını söylemiştir.

### **Veri Toplama Araçları**

*Bilgi formu*, araştırmacılar tarafından hazırlanan bilgi formunda öğretmenlerin; yaş, öğrenim durumu, çalışma yılı, çalışmakta olduğu yaş grubu, ğrenci sayısı gibi bazı psikometrik özelliklerine ilişkin sorular yer almaktadır.

*Sınıf Yönetimi leği*, Okul ncesi öğretmenlerine yönelik sınıf yönetimi leği Uyanık Balat ve arkadaşları (2012) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için faktör analizi yapılmıştır. Okul ncesi öğretmenlerine yönelik sınıf yönetimi leği beş faktörlü ve 35 maddeden oluşmakta ve açıklanan toplam varyans %48.3'tür. Ölçeğin alt boyutlarının birbirleriyle olan ilişkileri incelendiğinde .20 ile .56 arasında değişen değerler aldığı ve ölçeğin alt boyutları ile toplam puan arasında .43 ile .87 arasında değişen korelasyon değerlerine sahip olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarının ve tamamının Cronbach Alfa değerleri řu şekildedir; zaman yönetimi ve demokratik ortam faktörü için, .90, etkinlikleri planlamada yeterlik faktörü için, .82, fiziksel çevrenin düzenlenmesi faktörü için, .79, öğretmenin kişisel yeterliliği faktörü için, .72 ve sorun davranışların yönetimi faktörü için .95 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin toplam cronbach alfa katsayısı ise, .91 olarak ve test tekrar test güvenirlik katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır.

*Okul ncesi ğretmenlerinin ğretmenlik Tutumları leği*, "Otokratik", "Boşvermiş" ve "Demokratik" olmak üzere üç alt boyuttan oluşan lek Bilgin (1996) tarafından geliştirilmiştir. 52 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa değerleri, testin tümü için, .63, "Otokratik" tutum boyutu için .70, "Demokratik" tutum boyutu için .58 ve "Boşvermiş" tutum boyutu için

.66 olarak hesaplanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik tutum ölçeği test tekrar test güvenilirliği testin tümü için .52 , otokratiklik boyutu için .26, demokratiklik boyutu için .12 ve boşvermişlik boyutu için .59 olarak hesaplanmıştır.

### Verilerin Analizi

Elde edilen veriler araştırmacılar tarafından analiz edilmiş ve bir ölçme değerlendirme uzmanı tarafından kontrol edilmiştir. Ölçeklerin analizinde SPSS 17.0 paket programından yararlanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde verilerin yapısına uygun istatistiksel analizler kullanılmıştır.

### Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik tutumlarına ilişkin bulguları, yine öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin bulguları ve öğretmenlik tutumları ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkiye dair bulguları ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 2:

*Okul Öncesi Öğretmenlerin Öğretmenlik Tutumlarına İlişkin Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

	N	En Düşük	En Yüksek	X	Sd
Demokratik	232	47,00	85,00	72,16	7,45
Otokratik	232	18,00	59,00	40,12	8,75
Boşvermiş	232	20,00	74,00	36,47	10,52

Tablo 2’de görüldüğü üzere; öğretmenlerin Öğretmenlik Tutum Ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde Demokratik Tutum Alt Ölçeğinden alınan toplam puanların (72,16), otokratik (40,12) ve boşvermiş (36,47) tutum gösteren öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak Öğretmenlik Tutum Ölçeği, Demokratik Alt Ölçeğinden alınan puanların standart sapma değeri (7,45) Otokratik (8,75) ve Boşvermiş (20,52) olduğu bulunmuştur. Ayrıca ölçekten alınan en yüksek puan 85, En düşük puan 18’dir.

Okul öncesi dönem, çocuğun tüm gelişim aşamaları açısından kritik öneme sahiptir. Çocuğun kişilik gelişiminin temellerinin atıldığı bu dönemde çocukla birebir iletişimde bulunduğu kişiler onun kişilik gelişimine etki eden bireyler olmaktadır. Çocuğun ailesinin dışında etkileşimde bulunduğu ve gelişimlerine etki eden en önemli kişiler okul öncesi öğretmenleri olmaktadır.

Sağlıklı ve nitelikli insanların yetişmesinde hayatının ilk yıllarında çocuğa eğitim veren okul öncesi öğretmenlerinin önemi göz ardı edilemez. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleklerini

severek yapmaları, çocuklar üzerinde olumlu etki bırakacağı gibi etkili eğitim ortamlarının oluşturulması açısından da önemlidir (Kızıлтаş, Halmatov, Sarıtaş, 2012).

Anaokulunda günün büyük bir bölümünü öğretmenle geçiren çocuk öğretmenin tutum ve davranışlarını örnek alıp, onu taklit eder ve onun kişiliğini benimser. Bu durumda, okul öncesi öğretmenin kişilik özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları önem kazanmaktadır. Çünkü öğretmenlerin mesleklerine karşı tutumları, öğretmenlik mesleğini başarılı bir biçimde yerine getirebilmelerinde büyük rol oynamaktadır (Aslan ve Köksal Akyol, 2006:51-60).

Okul öncesi dönemde bulunan çocukların eğitimlerinde rol oynayan öğretmenlerin öğretmenlik tutumlarının demokratik tutumu içermesi onların hem kişilik özellikleri hem de akademik gelişimleri üzerinde olumlu etki sağlayacaktır.

Tablo 3:

*Okul Öncesi Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

	N	En Düşük	En Yüksek	X	Sd
Zaman Yönetimi ve Demokratik Ortam	228	46,00	75,00	65,05	6,39
Etkinlikleri Planlamada Yeterlik	232	20,00	40,00	35,75	3,40
Fiziksel Çevrenin Düzenlenmesi	232	9,00	20,00	16,76	1,99
Öğretmenin Kişisel Yeterliliği	232	7,00	15,00	13,58	1,72
Sorun Davranışların Yönetimi	232	9,00	20,00	14,44	2,08

Tablo 3’de okul öncesi öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar açısından incelendiğinde Zaman Yönetimi ve Demokratik Ortam Alt Boyutu (65,05) puanlarının en yüksek değeri içerdiği, sırasıyla; Etkinlikleri Planlamada Yeterlik Alt Boyutu (35,75) , Fiziksel Çevrenin Düzenlenmesi Alt Boyutu (16,76) , Öğretmenin Kişisel Yeterliliği Alt Boyutu (13,58) ve Sorun Davranışların Yönetimi Alt Boyutu (14,44) puanlarının oluşturduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak Sınıf Yönetimi Ölçeği alınan puanların standart sapma değerleri; Zaman Yönetimi ve Demokratik Ortam Alt Ölçeğinden (6, 39), Etkinlikleri Planlamada Yeterlik Alt Ölçeği (3,40) , Fiziksel Çevrenin Düzenlenmesi Alt Ölçeği (1,99) , Öğretmenin Kişisel Yeterliliği Alt Ölçeği (1,72) ve Sorun Davranışların Yönetimi Alt Ölçeği (2,08) olduğu bulunmuştur. Ayrıca ölçekten alınan en yüksek puan 75 en düşük puan 9’dur.

Eğitim sürecinde en önemli yer sınıflardır. Çünkü bütün eğitimsel olaylar sınıf içerisinde gerçekleşmektedir (Durmuşçelebi, 2010). Sınıf yönetimi becerilerine sahip olmayan öğretmenlerin kazandırmak istedikleri davranış biçimlerini istenen düzeyde gerçekleştiremeyecekleri bilinen bir gerçektir (Terzi, 2002). Başarılı sınıf yönetimi ile ilgili çalışmalar öğretmen liderliğindeki öğretimin başarıyı yükselttiğini ve etkili bir sınıf atmosferi oluşturulmasına katkısının büyük olduğunu vurgulamaktadır (Ünal ve Ada, 2000; Topal, 2007).

Sınıfın içinde öğretmen, öğrenci, program ve kaynaklar yer almaktadır. Bu yüzden eğitim yönetiminin kalitesi sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır demek çok doğrudur (Şahin, 2002).

Öğretmen etkililiğine ilişkin yapılan çoğu araştırmalarda da öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin, öğretimin başarısını belirlemede birincil önem taşıdığını vurgulanmaktadır (Celep, 2000).

Tablo 4:

*Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Tutumları ile Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik İlişki Tablosu*

AltBoyutlar		Zaman Yönetimi ve Demokratik ortam	Etkinlikleri Planlamada Yeterlik	Fiziksel Çevrenin Düzenlenmesi	Öğretmenin Kişisel Yeterliği	Sorun Davranışların Yönetimi
Demokratik	r	,269(**)	,245(**)	,212(**)	,165(*)	,189
	p	,000	,000	,001	,013	,004
	n	232	232	232	232	232
Otokratik	r	,079	-,038	-,036	-,039	,384(**)
	p	,232	,564	,584	,557	,000
	n	232	232	232	232	232
Boşvermiş	r	-,136(*)	-,141(*)	-,117	-,144(*)	,286(**)
	p	,040	,034	,078	,029	,000
	n	232	232	232	232	232

Tablo 4 incelendiğinde, Öğretmenlik Tutum Ölçeği, Demokratik Tutum Alt Boyutu ile Sınıf Yönetimi Ölçeği, Zaman Yönetimi ve Demokratik Ortam( $r = ,269$ ,  $p < .05$ ), Etkinlikleri Planlamada Yeterlik( $r = ,245$ ,  $p < .05$ ), Fiziksel Çevrenin Düzenlenmesi( $r = ,212$ ,  $p < .05$ ), Öğretmenin Kişisel Yeterliği( $r = ,165$ ,  $p < .05$ ) Alt Boyutları arasında, Otokratik Tutum Alt Boyutu ile Sorun Davranışların Yönetimi ( $r = 384$ ,  $p < .05$ ) , pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca Öğretmenlik Tutum Ölçeği, Boşvermiş Tutum Alt Boyutu ile, Zaman Yönetimi ve Demokratik Ortam( $r = -,136$ ,  $p < .05$ ), Etkinlikleri Planlamada Yeterlik( $r = -,114$ ,  $p < .05$ ), Öğretmenin Kişisel Yeterliği( $r = -,165$ ,  $p < .05$ ), Sorun Davranışların Yönetimi ( $r = 286$ ,  $p < .05$ ) toplam puanı arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur.



Yapılan analizler sonucunda okul öncesi öğretmenlerin tutumları ile sınıf yönetimi becerileri arasında bazı anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Demokratik tutuma sahip ğretmenlerin Sınıf Yönetimi leği alt testlerinden “Zaman Yönetimi ve Demokratik Ortam”, “Etkinlikleri Planlamada Yeterlik”, “Fiziksel evrenin Düzenlenmesi”, “ğretmenin Kişisel Yeterliği” becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ( $p < .05$ ). Boşvermiş tutuma sahip ğretmenlerin Sınıf Yönetimi leği alt testlerinden “Zaman Yönetimi ve Demokratik Ortam”, “Etkinlikleri Planlamada Yeterlik”, “ğretmenin Kişisel Yeterliği” becerileri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ( $p < .05$ ). Otokratik tutumun sınıf yönetimi becerileri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı grlmştur. Bu bulgular ışığında; okul öncesi ğretmenlerinin demokratik tutumlarının sınıf yönetimi becerileri üzerine olumlu, ancak boşvermiş tutumun ise sınıf yönetimi becerileri üzerine olumsuz etkisi olduğu görülmektedir.

Öğretmenin pozitif bir öğrenme ortamı oluşturabilmesi için etkili sınıf yönetimi davranışları göstermesi gereklidir. Çünkü sınıf kültür ve ikliminin en önemli belirleyicisi öğretmendir ve öğretmenin davranışları öğrencilerin tutum ve davranışlarını etkilemektedir (Dönmez, 2007).

Öğretmenlerin ya da ğretmen adaylarının sahip oldukları demokratik değerler öğretmenlik mesleği ile ilgili tutum, görüş ve davranışlarını etkilemektedir. Çünkü eğitimcilerin davranışları ve tutumları sosyal ve psikolojik unsurlardan etkilenmektedir (Yılmaz, 2011).

Araştırmalar, akademik başarı ve ğrenci davranışlarının ğretmen ğrenci arasındaki ilişki düzeyinden etkilendiğini göstermektedir. Öğrenciler, samimi ve dost canlısı öğretmenleri tercih ederler. Bu özelliklere sahip olmayan öğretmenlerin yetiştirdiği öğrencilerin %73’ünün başarısının düşük, %10’nun başarısının yüksek olduğu saptanmıştır (Celep, 2008).

Sınıfların belirlenen amaçlara ulaşabilmesi sınıflarda yapılan etkinliklerle ilgilidir. Bu noktada temel unsur ğretmen olmaktadır. Bir sınıf ortamındaki ğretmen davranışlarının öğrencilerin çeşitli boyutlardaki davranışları ile yakından ilişkili olduğu araştırmalarla ortaya konulmuştur. Örneğin Başar’ın (2001) bazı araştırma sonuçlarından aktardığına göre, öğretmenin kişisel yönelimi, ğrenci yöneliminin önemli değişkenlerinden biridir. Öğretmenin kendini işine vermesi, öğrencinin onu bu özelliği ile model alması arasında olumlu yönde bir ilişki vardır. Öğretmenin derse bağlılığı ile öğrencinin derse bağlılığı arasında olumlu yönde bir ilişki gözlenmiştir. Öğretmenin öğrencilerden olumlu beklentiler içinde olması onların davranışlarını etkilemektedir. Kısaca ğretmen davranışlarının niteliği, eğitim sisteminin amaçlarına ulaşabilmesine etki eden önemli değişkenlerdendir (stner, 2006).

Öğretmenlerin öğrencilerini etkileyen en önemli kişilik özelliklerinden biri “tutumları”dır. Öğretmenlerin, bir duruma, eşyaya ya da insana karşı tepki göstermeye hazır olmaları öğrencilerini etkilemektedir. Özellikle öğretmenlerin, öğrencilere ve okul çalışmalarına karşı tutumları öğrencilerin öğrenmesine ve kişiliğine geniş ölçüde etki etmektedir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999).

İyi bir sınıf havası, öğrenme süreçlerini yerinde kullanan ve demokratik liderlik davranışı gösteren öğretmen tarafından gerçekleştirilmektedir. Böyle bir ortamda öğrencilerin istenilen çabuklukta işe koyuldukları ve iş tamamlanıncaya kadar çalışmalarını ilgiyle sürdürdükleri görülmektedir. Demokratik bir sınıf ortamının varlığı, öğrenci başarılarını etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu kadar, öğrencilerde demokratik tutum ve davranışların geliştirilmesinde de önemli bir faktördür (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999).

Sınıf öğretmenlerinin sınıflarında en fazla sergiledikleri demokratik davranış biçimlerinden; eğitim ve öğretimde öğrenci ilgi ve gereksinimleri esas almaları bulgusu, Yağcı'nın (1997) öğrenci ilgi ve isteklerini dikkate almayı demokratik eğitim kapsamında değerlendirdiği; ilgi ve istekleri dikkate almanın öğrencilerin akademik benlik kavramını olumlu yönde etkilediğini saptadığı çalışmasıyla koşutluk sağlamaktadır. Sınıf öğretmenlerinin sınıflarında en fazla sergiledikleri demokratik davranış biçimlerinden; kuralların niçin koyulduğunun gerekçesini açıklamaları bulgusu, bu davranışı sergileyen öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilere sınıf içinde bir değer taşıdıklarını göstererek, öğrencilerin demokratik yaşayış içinde karşılaştıkları kuralları sorgulayarak yaşama geçirmelerini ve bu kurallara uyum göstermelerine büyük katkı sağlayacağı şeklinde yorumlanabilir. Sınıf öğretmenlerinin sınıflarında en fazla sergiledikleri demokratik davranış biçimlerinden; öğrenciyi işe koşan ve onların katılımını sağlayan öğretim yöntemlerini kullanmaları bulgusu, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan öğretim yöntemlerinin kullanılmasının, öğrencilerin kendi görüşlerini ifade edebilmelerini kolaylaştıracağı ve birlikte çalışabilme yeterliklerini de olumlu yönde etkileyeceği şeklinde yorumlanabilir (Yıldırım, 2012).

Sınıf öğretmenlerinin sınıflarında en fazla sergiledikleri ilgisiz davranış biçimlerinden; sınıfta öğretmen ve yönetici rolü oynamaktan kaçınım bulgusu, öğretmenlerin sınıflarında üstlenmeleri gereken rollerden kaçınmaları, bu rollerin beraberinde getirdiği sorumlulukları almak istememeleri ile açıklanabilir. Bu tür bir yaklaşım demokratik toplumların gereği olan görev ve sorumluluk bilincinden uzak bireylerin yetişmesine yol açabilir (Yıldırım, 2012).

Tecrübe bilincine ulaşmış öğretmenlerin, çocuklara pozitif yaklaşımlarının ve teşvik etme (pozitif pekiştirici) gibi davranışlarının, çocukların başarı ve güdülerini arttırdığını, öğretmenlerin, çocuğun ihtiyaçlarını anlamada uyanık olmaları ve ona göre program hazırlamalarının olumlu sonuçlarından bahseden diğer çalışmalar, bu bulguları destekler niteliktedir (Bilgin, 1996). Bu sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılar ve araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda yer almaktadır.

- ✓ Sınıf yönetimi öğretmenin en önemli görevlerinden biridir. Sınıf yönetimi konusunda yeterli ve etkili bir okul öncesi ğretmeni zamanının çoğunu eğitime ayıracaktır. Ayrıca, ocuğun okul öncesi eğitimi sırasında birtakım kuralları ve davranışları benimsemiş olması onun daha sonraki okul yaşantılarını da olumlu yönde etkileyecektir.
- ✓ öğretmenlerin demokratik tutumları onların sınıf yönetimi becerilerini de olumlu yönde etkilemektedir. Öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde demokratik tutumu benimsemelerine yönelik çalışmalar onların mesleki alanda başarılarını da destekleyecektir. Bu konuda ğretmen yetiştiren faklterlere daha fazla görev düşmektedir.
- ✓ ğretmen adaylarının üniversitelerde aldığı eğitim programları, etkin öğretmenler yetiştirmeye yönelik olmalıdır.
- ✓ Sınıf yönetimi dersi hem teorik hem de uygulama olarak yürütülmelidir.

## Kaynaklar

- Aslan, D., Köksal Akyol, A. (2006) Okul ncesi ğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 51-60
- Aydın, A. (2000). *Sınıf yönetimi*, İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Başar, H. (1999). *Sınıf yönetimi*, Ankara: Pegem zel Eğitim ve Hizmetleri, nder Matbaacılık.
- Bilgin, H. (1996). *Okul ncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin öğretmenlik tutumlarının incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Burden, P. (2016). *Classroom management: Creating a successful K-12 learning community*. John Wiley & Sons.

- Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C. (1999). *Genel öğretim metotları*. Onuncu Baskı. İstanbul: Beta Yayın Dağıtım.
- Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Celep, C. (2008). *Sınıf yönetiminde kuram ve uygulama*. Ankara: PegemA Yayınevi.
- Çelik, V. (2013). *Sınıf Yönetimi*. 7. Basım. Ankara. Nobel Yayıncılık
- Demirdağ, S. (2016). *Sınıf Yönetimi*. Ankara. Nobel Yayıncılık
- Dönmez, B. (2007). *Sosyal bir sistem olarak sınıf*. M. Şişman ve S. Turan (Ed.) Sınıf yönetimi (ss. 14–26). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Durmuşçelebi, M. (2010). Investigating students misbehavior in classroom management in state and private primary schools with a comparative approach, *Education*, 130 (3), 53-64.
- Gözütok, D. (1995). *Öğretmenlerin demokratik tutumları*. Ankara: Türk Demokrasi Vakfı Yayınları.
- Gündüz, Y. & Can, E. (2013). Öğrenci Görüşlerine Göre İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Dlkelerine Uyuma Düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 19(3), 419-446.
- Gürkan, T. (2009) *Erken çocukluk dönemi ve okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitime giriş*, Edt. Şefik Yaşar, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No.1841, 2. Baskı Eskişehir
- Kızıldaş, E., Halmatov, M. & Sarıçam, H. (2012). Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği) *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 173- 189.
- Küçükahmet L. (2000). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2010). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Lindberg, E. N. A. & Oğuz, K. (2016). Family involvement at elementary school: A validity and reliabilitiy study. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 4135-4151.
- Özel, E., Konca, A. S. & Çağdaş, A. (2016). Investigating parental involvement at beginning of elementary school. *Journal of Theory and Practice in Education*, 12(4), 891-908.
- Şahin, E. (2002). Etkili sınıf yönetimi için kurallar oluşturmada pozitif disipline dayalı bazı öneriler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 72-85.

- Taçman, M. (2006). İlköğretim sınıf ğretmenlerinin demokratik tutumları. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 1(1), 30-46.
- Taş, A. (2016). Sınıf yönetimini etkileyen etkenler. (Ed. K. Kıran ve K. elik) *Etkili sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili ğretmen davranışları, *Milli Eğitim Dergisi*. 155-156.
- Topal, T. (2007). *İlköğretim sınıf ğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının karşılaştırılması ve ğrenci başarısı ile ilişkisi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uyanık Balat, G., Bilgin, H. & Sezer, T. (2012) Okul ncesi öğretmenlerine yönelik sınıf yönetimi leğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri, ulusal okul öncesi eğitim kongresi: okul öncesi eğitimin bugünü ve geleceği (1-3 Haziran 2011), Bildiri Tam Metin Kitabı, 101-109. Ankara: Pegem Yayınları
- nal, S. & Ada, S. (2000). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Döner Sermaye İşletmesi Matbaa Birimi.
- Üstün, E., Erkan, S. & Akman, B. (2004). Türkiye'de okul öncesi ğretmenliği ğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (2), 129-136.
- stner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum leğinin geçerlik ve güvenirlik alışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 12(1), 109-127.
- Vural, D. E. & Kocabaş, A. (2016). Okul ncesi eğitim ve aile katılımı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 28-39.
- Yıldırım, C. (2012). Sınıf ğretmenlerinin sınıflarında sergiledikleri davranışlar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 119-140.
- Yılmaz, K. (2011). İlköğretim okulu ğretmenlerinin sınıf yönetimi tarzları ile demokratik değerlere ilişkin görüşleri arasındaki ilişki, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 9(21), 147-170.